

Громадська думка українців щодо управління кордонами та проблем при перетині кордону України

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом САТІ (телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера) на основі випадкової вибірки номерів мобільних телефонів. Дослідження проведено на замовлення громадської організації «Європа без бар'єрів» у рамках проєкту «Багатокомпонентна громадська підтримка реформ, пов'язаних з інтегрованим управлінням кордонами».

Опитування проводилося у всіх областях України, окрім окупованих територій АР Крим та окупованих районів Донецької та Луганської областей. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення (віком 18 років і старше) України. Статистична похибка вибірки (з імовірністю 0,95 і з врахуванням дизайн-ефекту 1,1) не перевищує: 2,4% для показників, близьких до 50%, 2,1% — для показників, близьких до 25%, 1,5% — для показників, близьких до 10%.

ЗМІСТ

Основні результати дослідження	2
Чи обізнані українці про стратегію Інтегрованого управління кордонами?.....	2
Скільки українців перетинали кордон за останні чотири роки?.....	2
Які кордони перетинали українці та у який спосіб?	4
З якими проблемами стикалися українці при перетині кордонів?.....	4
Яких змін очікують українці після запровадження більш ефективного управління кордонами?.....	6
Чи чули українці про програми міжнародної співпраці та допомоги на кордоні?.....	7
Результати опитування (таблиці розподілів відповідей респондентів)	8
Чи обізнані українці про стратегію Інтегрованого управління кордонами?.....	8
Скільки українців перетинали кордон за останні чотири роки?.....	8
Які кордони перетинали українці та у який спосіб?.....	9
З якими проблемами стикалися українці при перетині кордонів?.....	10
Яких змін очікують українці після запровадження більш ефективного управління кордонами?.....	11
Чи чули українці про програми міжнародної співпраці та допомоги на кордоні?.....	12

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- 16% українців говорять, що чули про стратегію Інтегрованого управління кордонами (ІУК), яку впроваджує Україна. Близько 83% говорять, що не чули про неї. При цьому соціально-демографічні характеристики (стать, вік, освіта, матеріальне становище, регіон походження респондентів) істотно не впливають на те, що громадяни говорять про свою обізнаність щодо ІУК. Так само немає і відмінності між тими громадянами, які перетинали кордон протягом останніх чотирьох років, і тими, хто не перетинали кордон.

Чи чули Ви про стратегію Інтегрованого управління кордонами (ІУК), яку впроваджує Україна?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	15.9	20.5	16.3	12.9	11.9
Ні	82.5	78.5	82	85.3	86
Важко сказати/Не знаю	1.6	0.9	1.7	1.8	2.1

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом САТІ в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

- З тих, хто говорить, що чули про стратегію Інтегрованого управління кордонами, близько 34% вважають, що мета ІУК полягає у ефективній співпраці органів влади у справах кордону (що фактично відповідає меті стратегії). Таким чином, справді поінформованими щодо стратегії є близько 5% українців. Хоча, навіть серед тих, хто не чув про ІУК, 25% обрали вірне тлумачення мети стратегії, а отже реальна поінформованість громадян про ІУК може бути ще меншою за 5%.

Що таке, на Вашу думку, інтегроване управління кордонами?

	Україна загалом	Чули про стратегію ІУК	Не чули
Ефективна співпраця органів влади у справах кордону	26.9	34.4	25.5
Побудова та реконструкція пунктів пропуску на кордоні	20.4	24.1	19.8
Будівництво доріг біля кордону	5.2	7.5	4.8
Фінансування прикордонних громад	9.9	15	9
Важко сказати/Не знаю	37.6	19.1	40.8

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом САТІ в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

- Згідно з даними опитування, близько 34% українців перетинали державний кордон протягом останніх чотирьох років (з 2017 року). Варто зауважити, що насправді серед населення України кількість громадян, які перетинали кордон протягом останніх чотирьох років, може бути ще меншою. Ці міркування обумовлені тим, що опитування проведене методом САТІ, а респонденти, опитані методом телефонних інтерв'ю, більш заможні, мають дещо вищий рівень освіти і дещо більш активні, ніж респонденти, опитані методом особистих інтерв'ю.

Дещо частіше перетинали кордон мешканці Західного регіону (41%), а між серед мешканців Центру, Півдня та Сходу України перетинали кордон приблизно однакові частки громадян (близько 30-34%).

Чи перетинали Ви кордон України за останні чотири роки (з 2017 року)?

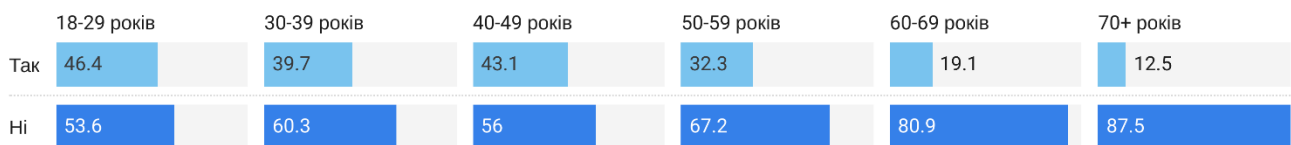
Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

Українці молодшого віку істотно частіше перетинають кордон, аніж громадяни старшого віку: серед наймолодшої вікової категорії (18-29 років) близько 46% протягом останніх чотирьох років перетинали кордон; натомість серед найстаршої вікової категорії (старше 70 років) перетинали кордон лише 13%.

Чи перетинали Ви кордон України за останні чотири роки (з 2017 року)?

Віковий розподіл

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

Істотно впливають також і матеріальне становище респондентів та тип поселення. Серед найменш матеріально забезпеченої категорії лише 17% громадян перетинали кордон протягом останніх чотирьох років, а серед більш заможних близько половини (52%) виїжджали за межі країни.

Чи перетинали Ви кордон України за останні чотири роки (з 2017 року)?

Розподіл за матеріальним станом респондентів

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

Також найрідше виїжджали за межі країни мешканці сіл та селищ міського типу (24%), а серед мешканців великих міст близько 47%.

Чи перетинали Ви кордон України за останні чотири роки (з 2017 року)?

Розподіл за типом поселення

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

- Найчастіше українці перетинали повітряний кордон України при подорожах літаком (52%). Ще 40% відзначили, що вони перетинали наземних кордон із Польщею, близько 17% перетинали наземний кордон з РФ, ще 13% перетинали наземний кордон з Угорщиною. Наземні кордони з іншими державами перетинали менше 10% українців. Лише близько 3% перетинали кордон з окупованими ОРДЛО чи адмінмежу з Кримом.

Важливо зауважити, що ці показники обраховані від тих, хто перетинали кордон протягом останніх чотирьох років. Тобто, загалом серед населення України тих, хто перетинали кордон з ОРДЛО, близько 1%.

Очікувано, що українці з різних регіонів України частіше перетинали кордони у різних напрямках. Серед мешканців Заходу України перетинали наземний кордон з Польщею близько 57%, а серед мешканців Сходу України – близько 26%. Мешканці ж Сходу частіше перетинали наземний кордон з РФ (38%), аніж мешканці Півдня України (22%), Центрального (15%) чи Західного (7%) регіонів України.

Який саме кордон Ви перетинали?

Можливі декілька варіантів відповіді. Відсотки обраховані від тих, хто перетинали кордон за останні 4 роки

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Наземний з Польщею	40.3	56.7	33.8	34.6	26.3
Наземний зі Словаччиною	8.4	14.5	5.6	6.3	3.7
Наземний з Угорщиною	12.7	23.9	8.4	5	8.6
Наземний з Румунією	9.8	18.7	4.6	8.1	3.7
Наземний з Молдовою	7.1	3.8	8	12.4	4.1
Наземний з Росією	17.1	6.7	14.8	22.2	37.6
Наземний з Білоруссю	7.5	7.7	8.7	7.5	4.3
Повітряний (виліт з аеропорту)	51.8	36.3	66.8	48.1	59.9
Морський (вихід з порту на кораблі)	2.9	2.7	3.4	3.9	0.5
Лінію розмежування з окупованими територіями Донецької та Луганської областей	3.4	0.4	3.4	0.9	13.6
Адміністративну межу з окупованим Кримом	3.8	1.2	2.9	6.9	6.7
Інше	0.9	0.6	1.4	1	0.5
Важко сказати/Не знаю	1	1	1	1.4	0

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації «Європа без бар'єрів». Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

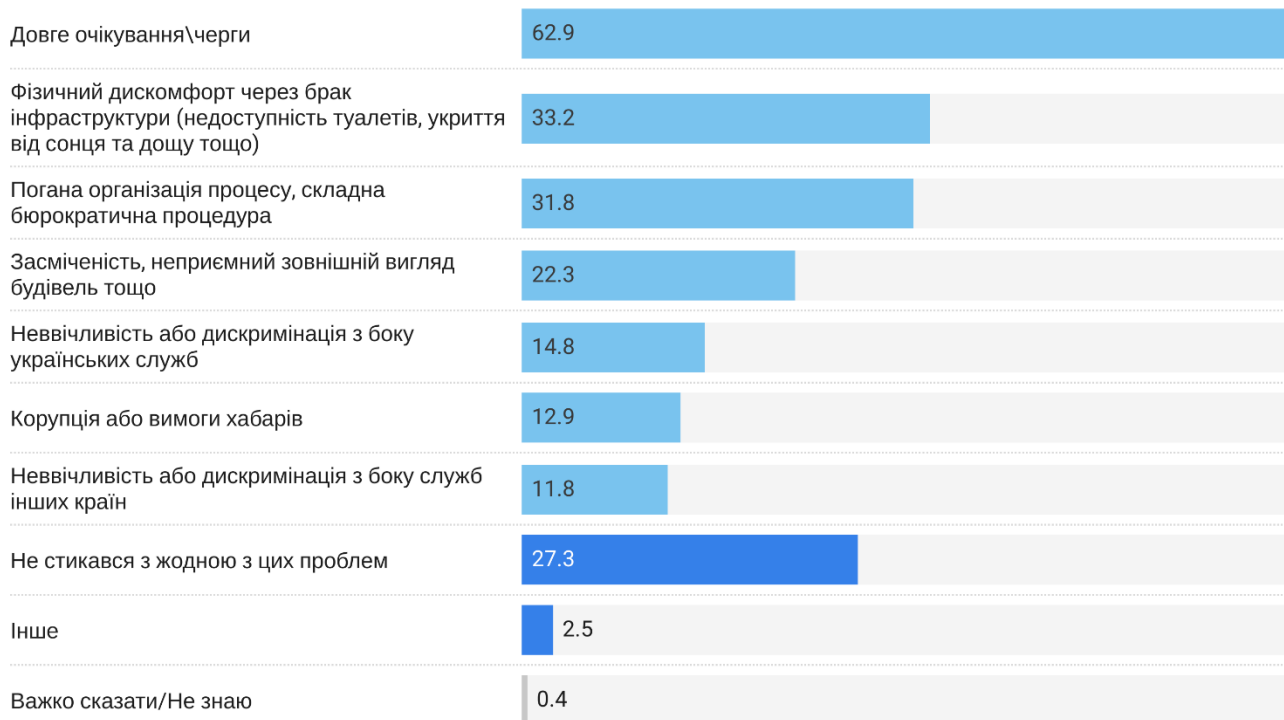
Created with Datawrapper

Можна припустити, що значна частина українців перетинають кордон із Польщею із міркувань трудової міграції. Однак невірним буде уявлення, що це явище набагато більш поширене серед мешканців Заходу чи Центру України. Наприклад, серед молоді з Півдня та Сходу України майже 40% перетинали наземний кордон із Польщею (і хоча це опитування дозволяє лише зафіксувати факт перетину кордону, але не мету поїздки, тим не менш такі дані спростовують міф, що українці з Півдня та Сходу менше відвідують країни ЄС, з якими межує Україна).

- Українці, які перетинали кордон, найчастіше згадують черги та довге очікування серед як проблему, з якою вони стикалися (63%). Ще третина говорять про фізичний дискомфорт через брак інфраструктури (недоступність туалетів, укриття від сонця та дощу тощо). Також 32% серед проблем при перетині кордону згадують складну бюрократичну процедуру. 22% говорили про засміченість, неприємний зовнішній вигляд будівель. Решту проблем згадували рідше, а 27% сказали, що не стикалися з жодною із перелічених проблем.

Назвіть найбільші проблеми, з якими Ви стикалися під час перетину кордону

Можливі декілька варіантів відповіді

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

Очікувано, що проблеми, з якими стикалися громадяни, залежать від типу кордону. Про довге очікування та черги частіше говорять ті, хто перетинав наземний кордон. Так само люди, які мають досвід перетину наземних кордонів, частіше говорять про фізичний дискомфорт через брак інфраструктури. Користування повітряним транспортом виглядає найбільш комфортним для подорожувальників.

Однак цей розподіл варто сприймати з обережністю, адже питання про типи кордонів, які перетинали громадяни, могло містити кілька варіантів відповіді. А отже, людина, яка перетинала, наприклад, наземний кордон із Польщею, могла перетинати і інші кордони. Тому, на жаль, не можна встановити, про проблеми із перетином якого саме кордону говорять громадяни, відповідаючи на це питання. Тим не менш, дані засвідчують відносно меншу кількість проблем, з якими стикалися громадяни, що подорожували повітряним транспортом.

Назвіть найбільші проблеми, з якими Ви стикалися під час перетину кордону

Можливі декілька варіантів відповіді; розподіл залежно від типу кордону, який перетинали респонденти

	Наземний з Польщею (N=271)	Повітряний (виліт з аеропорту) (N=348)	Наземний з Росією (N=115)	Наземний з Угорщиною (N=85)
Довге очікування\черги	79.7	56.3	66.8	90.6
Фізичний дискомфорт через брак інфраструктури (недоступність туалетів, укриття від сонця та дощу тощо)	41.8	27.9	37.4	46.7
Погана організація процесу, складна бюрократична процедура	40.4	32	41.9	44.5
Засміченість, неприємний зовнішній вигляд будівель тощо	30.7	20.1	24.8	53.2
Неввічливість або дискримінація з боку українських служб	22.7	14.2	23.1	22.2
Корупція або вимоги хабарів	17.3	14	18.7	22.5
Неввічливість або дискримінація з боку служб інших країн	13.9	11.3	12	16.8
Не стикався з жодною з цих проблем	14.1	33.1	18.9	5.6
Інше	3.6	2.3	1.3	0.6
Важко сказати/Не знаю	1	0.8	0	0

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

Припущення про те, що громадяни різного віку стикалися із сутнісно різними проблемами, підтвердилася лише частково. Відмінності між громадянами молодшого та старшого віку дійсно спостерігаються, але полягають вони не в тому, що люди різного віку відзначають проблеми різного типу. Молоді люди виявилися більш вимогливими до комфорту при перетині кордону, та частіше називали майже усі із перелічених проблем. Натомість люди старших вікових категорій частіше говорили, що вони не стикалися із жодними проблемами.

- 33% українців очікують, що після запровадження більш ефективного управління кордонами ефективнішою стане протидія контрабанді; також близько третини висловлюють сподівання, що перетин кордону стане комфортнішим, а бюрократичні процедури стануть зручнішими. Ще близько чверті сподіваються на більшу захищеність кордонів від організованої злочинності та зменшення черг. Очікувано більше на ці зміни очікують ті категорії громадян, які частіше подорожують (молоді та більш забезпечені люди).

Що, на Вашу думку, має змінитися на кордоні завдяки ефективному управлінню?

(до 4-х варіантів відповіді)

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом CATI в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

- Обізнаність про різні програми міжнародної співпраці та допомоги на кордоні є доволі низькою. Про кожну із запропонованих програм (EU4IBM, Польський кредит, IMMIS тощо) чули близько 15% респондентів, а більшість (62%) не чули про жодну з них. Хоча, як і у випадку з обізнаністю про мету ІУК, реальна обізнаність ці програми співпраці на кордоні скоріш за все, є ще меншою, ніж 15%.

Чи чули Ви колись про такі програми міжнародної співпраці та допомоги на кордоні?

Можливі декілька варіантів відповіді

EU4IBM [І-Ю-Фо-Ай-Бі-Ем] (Підтримка ЄС у зміцненні інтегрованого управління кордонами в Україні)	15.6
Польський кредит (Договір між Урядом України та Урядом Республіки Польща про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги)	13.5
IMMIS [Ай-Ем-Ем-Ай-Ес] (Підтримка управління міграцією та притулком в Україні)	16.5
Програма транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна	15.2
Програма транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна	14.9
Не чув про жодну з цих програм	62.4

Дослідження проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення громадської організації "Європа без бар'єрів". Опитування проведене з 22 жовтня по 12 листопада 2021 року методом САТІ в усіх регіонах України, окрім окупованих АР Крим та ОРДЛО. Усього опитано 2003 респонденти, вибірка репрезентативна для дорослого населення України, похибка вибірки не перевищує 2,4%

Created with Datawrapper

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

1. Чи чули Ви про стратегію Інтегрованого управління кордонами (ІУК), яку впроваджує Україна?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	15,9	20,5	16,3	12,9	11,9
Ні	82,5	78,5	82,0	85,3	86,0
Важко сказати/Не знаю	1,6	0,9	1,7	1,8	2,1

*віковий розподіл

	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60-69 років	старше 70 років
Так	15,9	13,1	13,4	19,4	19,1	15,8
Ні	83,6	86,4	84,9	79,2	77,6	81,1
Важко сказати/Не знаю	0,6	0,5	1,7	1,5	3,3	0,6

2. Що таке, на Вашу думку, інтегроване управління кордонами?

	Україна загалом	Чули про стратегію ІУК	Не чули
Ефективна співпраця органів влади у справах кордону	26,9	34,4	25,5
Побудова та реконструкція пунктів пропуску на кордоні	20,4	24,1	19,8
Будівництво доріг біля кордону	5,2	7,5	4,8
Фінансування прикордонних громад	9,9	15,0	9,0
Важко сказати/Не знаю	37,6	19,1	40,8

*віковий розподіл

	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60-69 років	70+ років
Ефективна співпраця органів влади у справах кордону	37,2	30,3	26,5	25,6	24,4	13,3
Побудова та реконструкція пунктів пропуску на кордоні	27,4	20,1	22,5	18,5	16,7	15,5
Будівництво доріг біля кордону	3,7	5,5	4,0	7,6	6,7	4,2
Фінансування прикордонних громад	13,0	6,9	8,3	11,2	7,4	13,3

Важко сказати/Не знаю	18,7	37,2	38,7	37,1	44,8	53,8
-----------------------	------	------	------	------	------	------

3. Чи перетинали Ви кордон України за останні чотири роки (з 2017 року)?

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	33,5	40,6	30,4	29,8	34,4
Ні	66,2	59,3	69,5	70,2	64,9

*віковий розподіл

	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60-69 років	70+ років
Так	46,4	39,7	43,1	32,3	19,1	12,5
Ні	53,6	60,3	56,0	67,2	80,9	87,5

*розподіл за типом поселення

	Села та селища міського типу	Міста до 100 тис. населення	Міста з населенням 100 – 500 тис.	Міста з населенням більше 500 тис.
Так	24.4	29.7	39.2	46.7
Ні	75.3	70.3	60.8	52.6

*розподіл за матеріальним станом

	«Нам не вистачає грошей навіть на їжу»	«Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг вже важко»	«Нам вистачає грошей на їжу, одяг і ми можемо дещо відкласти»	«Ми можемо дозволити собі купувати деякі коштовні речі»
Так	17.1%	21.5%	34.6%	52.2%
Ні	82.9%	78.3%	65.2%	47.6%

*гендерний розподіл

	Чоловіки	Жінки
Так	35,8%	31,7%
Ні	64,1%	68,0%

*розподіл за освітою респондентів

	Неповна середня	Середня	Середня спеціальна	Незакінчена вища та вища
Так	32,7	19,4	23,6	45,7
Ні	67,3	80,3	76,4	53,9

4. Який саме кордон Ви перетинали? (можливо декілька варіантів відповіді; % від тих, хто перетинали кордон за останні 4 роки)

	Україна загалом	Захід	Центр	Південь	Схід
Наземний з Польщею	40,3	56,7	33,8	34,6	26,3
Наземний зі Словаччиною	8,4	14,5	5,6	6,3	3,7
Наземний з Угорщиною	12,7	23,9	8,4	5,0	8,6
Наземний з Румунією	9,8	18,7	4,6	8,1	3,7
Наземний з Молдовою	7,1	3,8	8,0	12,4	4,1
Наземний з Росією	17,1	6,7	14,8	22,2	37,6
Наземний з Білоруссю	7,5	7,7	8,7	7,5	4,3
Повітряний (виліт з аеропорту)	51,8	36,3	66,8	48,1	59,9
Морський (вихід з порту на кораблі)	2,9	2,7	3,4	3,9	0,5
Лінію розмежування з окупованими територіями Донецької та Луганської областей	3,4	0,4	3,4	0,9	13,6
Адміністративну межу з окупованим Кримом	3,8	1,2	2,9	6,9	6,7
Інше	0,9	0,6	1,4	1,0	0,5
Важко сказати/Не знаю	1,0	1,0	1,0	1,4	0,0

*віковий розподіл для мешканців Західного та Центрального регіонів

	18-39 років (N=205)	40-59 років (N=168)	старше 60 років (N=54)
Наземний з Польщею	47,6	44,4	40,9
Наземний зі Словаччиною	14,4	6,9	4,1
Наземний з Угорщиною	20,5	13,7	8,6
Наземний з Румунією	15,8	9,0	5,2
Наземний з Молдовою	3,7	8,4	6,2
Наземний з Росією	10,1	9,5	16,5
Наземний з Білоруссю	8,4	7,4	10,0
Повітряний (виліт з аеропорту)	57,5	45,0	47,0
Морський (вихід з порту на кораблі)	4,0	2,6	0,6
Лінію розмежування з окупованими територіями Донецької та Луганської областей	1,8	1,8	2,2
Адміністративну межу з окупованим Кримом	1,2	3,3	0,8
Інше	1,0	0,4	2,6
Важко сказати/Не знаю	1,1	1,3	0,0

*віковий розподіл для мешканців Південного та Східного регіонів

	18-39 років (N=116)	40-59 років (N=93)	старше 60 років (N=36)
Наземний з Польщею	37,8	29,6	14,4
Наземний зі Словаччиною	3,2	9,9	0,0
Наземний з Угорщиною	4,5	11,1	0,0
Наземний з Румунією	4,5	9,0	5,4
Наземний з Молдовою	9,0	10,4	6,1
Наземний з Росією	26,3	27,3	37,5
Наземний з Білоруссю	5,8	6,4	7,5
Повітряний (виліт з аеропорту)	58,7	51,9	35,5
Морський (вихід з порту на кораблі)	4,6	1,0	0,0
Лінію розмежування з окупованими територіями Донецької та Луганської областей	4,7	4,8	13,4
Адміністративну межу з окупованим Кримом	1,9	9,7	15,2
Інше	0,0	2,0	0,0
Важко сказати/Не знаю	0,0	1,2	2,7

5. Назвіть найбільші проблеми, з якими Ви стикалися під час перетину кордону (можливі декілька варіантів відповіді)

Довге очікування\черги	62,9
Фізичний дискомфорт через брак інфраструктури (недоступність туалетів, укриття від сонця та дощу тощо)	33,2
Погана організація процесу, складна бюрократична процедура	31,8
Засміченість, неприємний зовнішній вигляд будівель тощо	22,3
Неввічливість або дискримінація з боку українських служб	14,8
Корупція або вимоги хабарів	12,9
Неввічливість або дискримінація з боку служб інших країн	11,8
Не стикався з жодною з цих проблем	27,3
Інше	2,5
Важко сказати/Не знаю	0,4

*розподіл залежно від кордону, який перетинали респонденти

	Наземний з Польщею (N=271)	Повітряний (виліт з аеропорту) (N=348)	Наземний з Росією (N=115)	Наземний з Угорщиною (N=85)
Довге очікування\черги	79,7	56,3	66,8	90,6
Фізичний дискомфорт через брак інфраструктури (недоступність туалетів,	41,8	27,9	37,4	46,7

укриття від сонця та дощу тощо)				
Погана організація процесу, складна бюрократична процедура	40,4	32,0	41,9	44,5
Засміченість, неприємний зовнішній вигляд будівель тощо	30,7	20,1	24,8	53,2
Неввічливість або дискримінація з боку українських служб	22,7	14,2	23,1	22,2
Корупція або вимоги хабарів	17,3	14,0	18,7	22,5
Неввічливість або дискримінація з боку служб інших країн	13,9	11,3	12,0	16,8
Не стикався з жодною з цих проблем	14,1	33,1	18,9	5,6
Інше	3,6	2,3	1,3	0,6
Важко сказати/Не знаю	1,0	0,8	0,0	0,0

*віковий розподіл

	18-39 років (N=321)	40-59 років (N=261)	старше 60 років (N=89)
Довге очікування\черги	68,8	60,5	48,5
Фізичний дискомфорт через брак інфраструктури (недоступність туалетів, укриття від сонця та дощу тощо)	38,4	30,1	23,8
Погана організація процесу, складна бюрократична процедура	32,6	32,8	26,5
Засміченість, неприємний зовнішній вигляд будівель тощо	26,1	16,4	25,5
Неввічливість або дискримінація з боку українських служб	17,1	12,2	14,2
Корупція або вимоги хабарів	12,9	13,4	11,9
Неввічливість або дискримінація з боку служб інших країн	12,2	12,6	7,9
Не стикався з жодною з цих проблем	22,5	29,1	39,4
Інше	3,8	1,4	1,3
Важко сказати/Не знаю	0,0	0,0	3,0

*гендерний розподіл

	Чоловіки	Жінки
Довге очікування\черги	64,8	61,0
Фізичний дискомфорт через брак інфраструктури (недоступність туалетів, укриття від сонця та дощу тощо)	39,9	27,0
Погана організація процесу, складна бюрократична процедура	37,7	26,4
Засміченість, неприємний зовнішній вигляд будівель тощо	23,4	21,2
Неввічливість або дискримінація з боку українських служб	18,4	11,4
Корупція або вимоги хабарів	18,3	7,9
Неввічливість або дискримінація з боку служб інших країн	16,7	7,2
Не стикався з жодною з цих проблем	24,1	30,3
Інше	3,0	2,1
Важко сказати/Не знаю	0,8	0,0

6. Що, на Вашу думку, має змінитися на кордоні завдяки ефективному управлінню? (до 4-х варіантів відповіді)

	Загалом	Перетинали кордон за останні 4 роки	Не перетинали кордон за останні 4 роки
Стане ефективнішою протидія контрабанді	32,7	34,7	31,8
Перетин кордону стане комфортнішим	29,6	34,8	27,1
Процедури стануть зручнішими, буде менше бюрократії	29,6	35,6	26,5
Кордон стане більш захищеним від організованої злочинності	25,6	24,3	26,2
Зникнуть черги	25,3	31,7	22,1
Стане більше безпечно на кордоні	20,5	22,1	19,7

Буде краще налагоджена співпраця з сусідніми країнами	19,9	22,7	18,5
Стане краще організованою співпраця між різними службами	12,5	12,5	12,4
Інше	4,5	4,7	4,4
Важко сказати/Не знаю	12,9	9,6	14,4

*віковий розподіл

	18-39 років	40-59 років	старше 60 років
Стане ефективнішою протидія контрабанді	39,8	30,3	26,0
Перетин кордону стане комфортнішим	34,8	29,7	22,6
Процедури стануть зручнішими, буде менше бюрократії	34,0	30,1	22,9
Кордон стане більш захищеним від організованої злочинності	29,7	23,5	22,7
Зникнуть черги	31,2	23,2	19,9
Стане більше безпечно на кордоні	26,4	16,2	17,8
Буде краще налагоджена співпраця з сусідніми країнами	22,6	17,5	19,2
Стане краще організованою співпраця між різними службами	13,5	12,9	10,6
Інше	3,0	4,3	6,7
Важко сказати/Не знаю	7,9	14,1	18,1

*розподіл за матеріальним станом

	«Нам не вистачає грошей навіть на їжу»	«Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг вже важко»	«Нам вистачає грошей на їжу, одяг і ми можемо дещо відкласти»	«Ми можемо дозволити собі купувати деякі коштовні речі»
Стане ефективнішою протидія контрабанді	20,7	27,4	35,4	39,8
Перетин кордону стане комфортнішим	22,9	23,2	33,3	34,9
Процедури стануть зручнішими, буде менше бюрократії	20,1	26,1	33,1	32,3
Кордон стане більш захищеним від організованої злочинності	15,5	23,1	30,7	25,2
Зникнуть черги	17,3	21,6	25,4	32,9
Стане більше безпечно на кордоні	17,4	16,0	23,5	24,1
Буде краще налагоджена співпраця з сусідніми країнами	15,6	19,8	20,9	20,5
Стане краще організованою співпраця між різними службами	9,5	13,3	13,4	12,5
Інше	6,8	6,5	2,8	2,9
Важко сказати/Не знаю	18,9	16,1	9,0	10,9

7. Чи чули Ви колись про такі програми міжнародної співпраці та допомоги на кордоні? (можливо декілька варіантів відповіді)

	Серед всіх респондентів	Чули про стратегію ІУК	Не чули
EU4IBM [І-Ю-Фо-Ай-Бі-Ем] (Підтримка ЄС у зміцненні інтегрованого управління кордонами в Україні)	15,6	33,9	11,9
Польський кредит (Договір між Урядом України та Урядом Республіки Польща про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги)	13,5	29,2	10,3
IMMIS [Ай-Ем-Ем-Ай-Ес] (Підтримка управління міграцією та притулком в Україні)	16,5	32,3	13,4
Програма транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна	15,2	31,3	11,9
Програма транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна	14,9	35,4	10,8

Не чув про жодну з цих програм	62,4	34,2	68,2
--------------------------------	------	------	------